

Datum: 22-05-2026

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ
صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ
بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ فَإِنْ نَجَا مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ
وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ

DE EERSTE HALTE OP DE REIS NAAR HET HIERNAMAALS: HET LEVEN IN HET GRAF

Eerbiedwaardige moslims!

Allahu Teâlâ, Die het leven en de dood heeft geschapen om ons te beproeven wie van ons de beste daden verricht, heeft voor ieder van ons een bepaalde levensduur vastgesteld¹. Wanneer deze termijn ten einde komt, eindigt het wereldse leven. Want ieder mens zal de dood ervaren.² Het leven dat na de dood begint en voortduurt tot aan de Dag der Opstanding, wordt de **“barzakh-wereld”**, oftewel **het leven in het graf**, genoemd. Allahu Teala zegt hierover: “Wanneer de dood tot een van hen komt, zegt hij: ‘Mijn Heer! Stuur mij terug, opdat ik goede daden kan verrichten in wat ik heb achtergelaten.’ Nee! Dit is slechts een woord dat hij uitsprekt. En vóór hen is er een barzakh tot de dag waarop zij zullen worden opgewekt.”³ Dit vers leert ons dat er na de dood geen terugkeer meer is naar de wereld. Ook al krijgt de mens op het moment van sterven spijt, terugkeren is dan niet meer mogelijk. Daarom moeten wij het wereldse leven als een kans beschouwen en ons voorbereiden op het hiernamaals.

Geliefde gelovigen!

Om het leven in het graf te ervaren, hoeft iemand niet per se in een graf begraven te zijn. Of iemand nu in de aarde wordt begraven, op zee verdwijnt of zijn lichaam op een andere manier verloren gaat; hij zal het leven in het graf hoe dan ook ervaren.⁴ Want met de dood eindigt de band van de mens met deze wereld. Het leven in het graf is geen rustplaats zonder verantwoordelijkheid, maar de eerste fase van de reis naar het hiernamaals. Onze Profeet (vzmh) heeft hierover gezegd: “Wanneer iemand van jullie sterft, wordt hem ’s ochtends en ’s avonds zijn verblijfplaats getoond.

Als hij tot de bewoners van het Paradijs behoort, wordt hem zijn plaats in het Paradijs getoond. En als hij tot de bewoners van de Hel behoort, wordt hem zijn plaats in de Hel getoond. Er wordt tegen hem gezegd: ‘Dit is jouw verblijfplaats waarnaar je op de Dag der Opstanding zult worden gezonden.’⁵ Deze hadith laat zien dat de mens al in het graf begint te ervaren wat zijn plaats in het hiernamaals zal zijn. Ook de uitspraak van onze Profeet (vzmh): “Het graf is óf een tuin uit de tuinen van het Paradijs, óf een kuil uit de kuilen van de Hel,”⁶ drukt deze werkelijkheid uit.

Waardevolle moslims!

De Boodschapper van Allah (vzmh) heeft het bezoeken van graven aangemoedigd en aangegeven dat het doel daarvan is om lering te trekken. Want het graf is de eerste deur die opent naar het hiernamaals. De toestand van iemand die in het graf moeilijkheden zal ondervinden, lijkt op de toestand van een schuldlige die wacht op zijn rechtszaak. Ook al is het wachten kort, voor hem voelt het heel lang aan. Daarom hilde Uthmaan (Moge Allah tevreden over hem zijn) eens bij een graf, totdat zijn baard nat werd van zijn tranen. Toen men hem vroeg: “U huilt niet zo wanneer u aan het Paradijs en de Hel denkt, maar wel om dit?” antwoordde hij: “De Boodschapper van Allah (vzmh) heeft gezegd: ‘Het graf is de eerste halte van de haltes van het hiernamaals. Wie daar wordt gered, voor hem zal wat daarna komt gemakkelijker zijn. Maar wie daar niet wordt gered, voor hem zal wat daarna komt nog zwaarder zijn.’”⁷

Eerbiedwaardige moslims!

Moge onze Heer onze overledenen genadig zijn en hun graven maken tot tuinen uit de tuinen van het Paradijs. Moge Allahu Teâlâ ook ons een gezond, gezegend en goed leven schenken. Moge Hij ons laten leven met het besef dat de wereld vergankelijk is en dat de dood een onvermijdelijke werkelijkheid is. Moge Allahu Teâlâ ons laten behoren tot de bewuste gelovigen die vóór de komst van de dood berouw tonen en zich met goede daden voorbereiden op het hiernamaals. Âmin!

Beste broeders!

Zoals wij eerder hebben aangekondigd, kunt u uw offerdonaties voor het jaar 2026 via volmacht met vertrouwen laten uitvoeren via onze Hollanda Diyanet Vakfi. U kunt uw donaties gemakkelijk doen via de religieuze functionarissen die in onze moskeeën werkzaam zijn, of via de betreffende links op onze sociale media-accounts. Wij verzoeken u dringend om uw donaties niet tot de laatste dagen uit te stellen, zodat de offerorganisatie op een goede en zorgvuldige manier kan worden uitgevoerd. Moge Allah uw goede daden en aanbiddingen aanvaarden.

Islamitische Stichting Nederland

1. Mülk, 67/2.
2. Âl-i İmrân, 3/185.
3. Mü'minûn, 23/99-100.
4. İlyas Çelebi, “Ölüm ve Sonrası”, Kalam, ed. Şaban Ali Düzgün, Grafiker Yayınları, Ankara 2016, s. 631.
5. Buhâri, Cenâiz, 89.
6. Tirmizî, Sıfâtü'l-kayâme, 26.
7. Hadislerle İslam, VI, 574.